

8+

ДИНОЗАВРИ

НАШИХ ДНІВ

СТОРИЯ

www.storiya.info

Динозаври наших днів

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Ганна Лиса**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики

«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Фото [freepik.com](https://www.freepik.com), onevikiapan.fandom.com, dinosaur.htmlplanet.com, wikipedia.org

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2024 «Сторія».

**Women's Peace &
Humanitarian Fund**

A United Nations & Civil Society Partnership

**ПРОСТІР
ЗНАНЬ**

Чи кортіло тобі побачити, який вигляд мали тварини, що жили на Землі десятки мільйонів років тому? Тоді не було ні фотоапаратів, ні камер, ні навіть людей, які могли б їх зобразити! А до нашого часу ці тварини не збереглися. Чи ні?

Першими спадають тобі на думку, мабуть, динозаври. Напевно, ти уявляєш величезних істот, розміром із будинок, під ногами яких дрижить земля. Ти ще можеш пригадати, що деякі з них мали великі щелепи й коротенькі передні лапки, а інші — довгу шию (майже як у жирафи). А можливо, у твоїй голові навіть виринуть їхні хитромудрі назви: **тиранозавр, стиракозавр, паразауролоф, трицератопс, гіпсілофодон...**

Тиранозавр Рекс

Паразауролоф

Гіпсілофодон

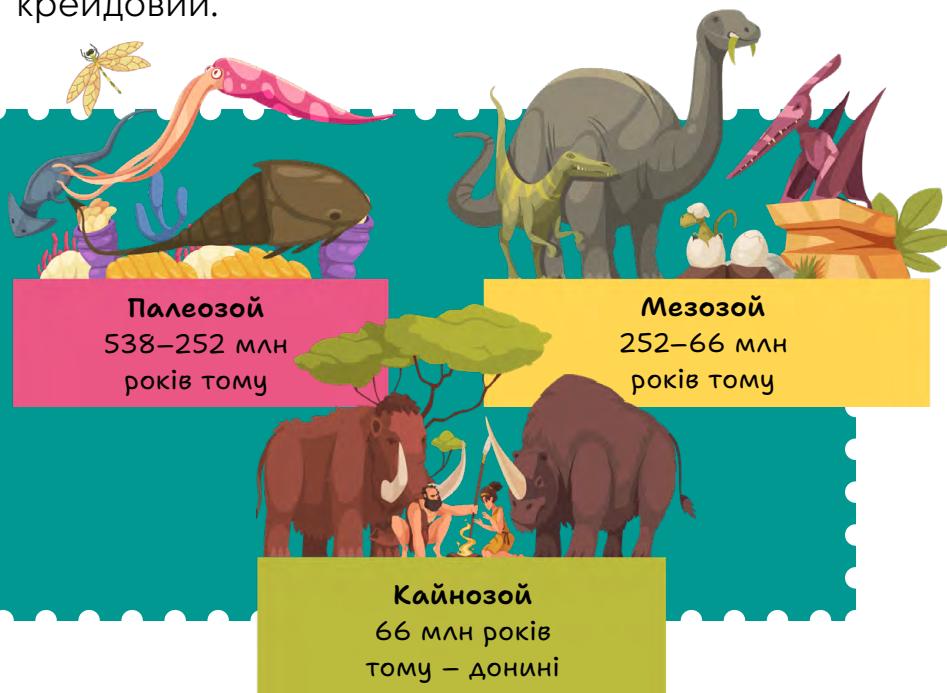
Трицератопс

Імовірно, ти вже знаєш, що життя на нашій планеті виникло дуже давно й довго-довго розвивалося.

Перші живі істоти з'явилися у воді. Протягом мільйонів років вони вдосконалювалися (тобто еволюціонували), щоб вийти на сушу.

Динозаври теж з'явилися не одразу. Учені припускають, що це сталося приблизно 250 мільйонів років тому.

Час, у який на Землі жили динозаври, називають **мезозойська ера**, або **мезозой**. Вона тривала приблизно від 252 до 66 мільйонів років тому. У ній вирізняють 3 періоди: вугільно-кам'яний, юрський, крейдовий.

Самих динозаврів учені зараховують до **рептилій**, адже їхня шкіра була суха, зроговіла, мала багато лусок. А ще вони були **холоднокровними тваринами**. Ні, ні, це не означає, що вони були безсердечними й мали крижане серце. Холоднокровними називають тварин, температура тіла яких залежить від температури навколишнього середовища. (Ми з тобою, до речі, навпаки, теплокровні, бо наша температура не залежить від погоди).

Розквіт динозаврів припадає на **юрський період**. Тоді виникло найбільше видів. А от всім знайомий тиранозавр Рекс жив у **крейдовому періоді**. У цей час з'явилися також і **нові види рептилій: крокодили та черепахи**. Вони мешкали поряд із динозаврами і, вірогідно, мали спільного предка.

Дейнозук

Лишень подивися на **дейнозуха!** Цей доісторичний крокодил жив 80-60 млн років тому. Він важив 15 тонн і був завдовжки 16 м. Сучасні крокодили значно менші. Приміром, нільський важить пів тонни й сягає в довжину до 5 м. Десь як хвіст дейнозуха.

Нільський крокодил

А як щодо черепах? Поглянь на **карбонеміса**, який жив понад 60 млн років тому. Довжина його панцира (науковою мовою “карпакс”) сягала 170 см! Уважається, що ця доісторична черепаха була всеїдною й більшу частину часу проводила на суші, оскільки у воді було дуже багато ворогів.

Карбонеміс

Та ось майже 66 мільйонів років тому великий астероїд зіткнувся із Землею. Від удару утворилася велика кількість пилу й інших часточок, які не пропускали сонячне світло. Планету огорнув холод.

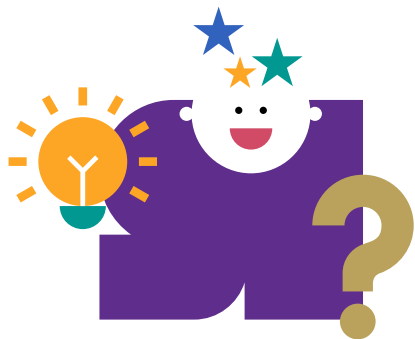
Багато видів тварин та рослин не змогли вижити. А от крокодилам і черепахам це вдалося! Учені припускають, що саме можливість цих істот жити як на суші, так й у воді дозволила їм пристосуватися до невизначених умов того часу й зберегти своє місце під сонцем поряд із новими видами, зокрема і з предками людей.

Звісно, для цього їм довелося еволюціонувати, однак їхній вигляд не надто сильно змінився. Отже, ти таки маєш шанс побачити й уявити, які тварини ходили нашою планетою задовго до нас.

Тож, якщо зустрінеш черепаху, яка повільно повзе до водойми, не підганяй її, адже вона точно знає, з якою швидкістю їй треба рухатися в цьому мінливому світі. ●◆■◀◆

Болотна черепаха

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Що було б, якби динозаври дожили до наших днів?

Що спільного в крокодилів, черепах і динозаврів?

Довідайся, які ще тварини належать до групи “рептилії”.

Поміркуй, які ознаки мають рептилії, але не мають птахи чи ссавці.

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Жираф чи жирафа?

У цьому тексті ти прочитав/прочитала про неймовірних істот, які жили на нашій планеті мільйони років тому. За певними рисами їх можна порівняти із сучасними тваринами, наприклад жирафом. Чи жирафою?

Цікаво, що деякі іменники в українській мові мають **два роди**:

жираф (чоловічий рід) і **жирафа** (жіночий рід);

клавіш (чоловічий рід) і **клавіша** (жіночий рід);

зал (чоловічий рід) і **зала** (жіночий рід);

абрикос (чоловічий рід) і **абрикоса** (жіночий рід).

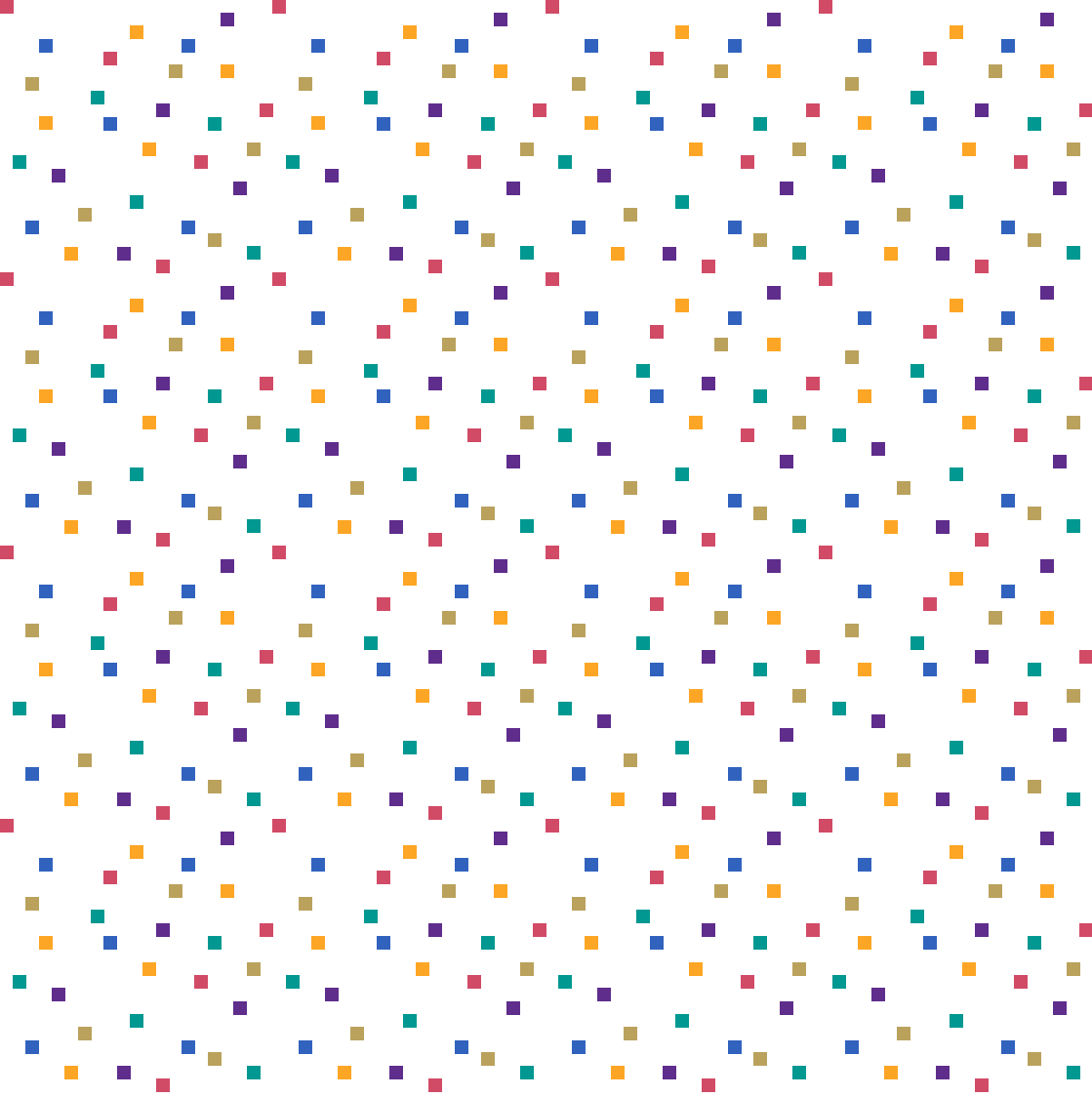
Спробуй **скласти** власні приклади речень із запропонованими словами.

A series of horizontal dotted lines for writing, contained within a light gray rounded rectangular frame that has a scalloped left edge.

Тепер ти знаєш більше про роди іменників в українській мові!

www.storiya.info

© 2024 «Сторія»